

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Petra Sedláka a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce **L. M.**, zast. advokátem JUDr. Janem Pavlokem, AK 110 00 Praha 1, Na Příkopě 391/7, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Brno**, Koliště 17, 601 44 Brno, o přezkoumání rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7.4.2010, č.j. 522/2009/1612-2/2010-010100-21, se **z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 6 800,- Kč k rukám právního zástupce žalobce JUDr. Jana Pavloka, advokáta, se sídlem Praha 1, Na Příkopě 391/7, a to ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

I. Předmět řízení

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně dne 14.6.2010 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7.4.2010, č.j. 522/2009/1612-2/2010-010100-21, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Celního úřadu Břeclav-dálnice ze dne 19.8.2003, č.j. 3318/01-01/03-0223-01, kterým byl zamítnut návrh žalobce na povolení obnovy řízení ve věci rozhodnutí – platebních výměrů, Celního úřadu Břeclav-dálnice ze dne 3.11.1995, č.j. 29-2400/CD/95 až č.j. 29-2404/CD/95.

II. Obsah žaloby

[2] Žalobce v žalobě namítl, že žalovaný zcela ignoroval závěry zdejšího soudu, obsažené v rozsudku ze dne 20.12.2007, ve věci vedené pod sp.zn. 30Ca 230/2007, ohledně ústavně konformního výkladu ustanovení § 268 odst. 4 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona. Zároveň žalobce namítl, že žalovaný nedovodil správné závěry z jím citované judikatury Nejvyššího správního soudu ve věcech sp.zn. 2 Afs 15/2009 a sp.zn. 5 Afs 64/2008.

[3] Shodně jako v předchozí žalobě namítl žalobce nulitu původních platebních výměrů, a to pro absenci hmotněprávního předpisu a pro absenci všech účastníků řízení s tím, že touto námitkou se žalovaný nezabýval. Dále namítl, že předmětné platební výměry neobsahovaly základní náležitosti dle ustanovení § 47 odst. 5 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu a v ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Zároveň žalobce odkázal na nález pléna Ústavního soudu ČR ve věci sp.zn. Pl. ÚS 8/98.

[4] Žalobce dále nesouhlasil se zamítnutím návrhu z důvodu promlčení objektivní lhůty k podání návrhu, neboť rozhodnutí v původních řízeních byla vydána na základě falšování dokladů a na základě trestného činu spáchaného příjemcem zboží, ale i neznámým zaměstnancem celní správy. K podpoře této námitky odkázal žalobce na rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ve věci sp.zn. 6 To 118/2008 ze dne 28.5.2009. Dle žalobce tak byla zachována lhůta dle ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona, přičemž žalobce poukázal na to, že vyměřovací řízení proti němu probíhalo čistě formálně a bez ohledu na probíhající trestní řízení.

[5] Žalobce dále namítl, že žalovaný nedostatečně zhodnotil a posoudil jím předložené důkazy potřebné pro nařízení obnovy řízení. Žalobce v této souvislosti především odkázal na chybně vyplněné tranzitní celní prohlášení a dále odkázal na nefunkční kontrolní mechanismy celní správy v předmětném období nesoucí znaky trestného činu. Žalovaný se nezabýval dle žalobce ani tím, že jednotliví řidiči byli v citovaném rozsudku Vrchního soudu v Olomouci označeni za oběti trestné činnosti R. V. a nezabýval se ani činností c.i. M. Dle žalobce se žalovaný taktéž řádně nezabýval důvody vyplývajícími ze znaleckého posudku ze dne 22.7.1998, který byl vypracován ohledně zfalšovaných razítek celních orgánů a ze kterého vyplývá zneužití pravomoci veřejného činitele ze strany celních orgánů, jež vyplývá také ze skutečnosti, že některým postiženým řidičům byly zrušeny platební výměry s ohledem na ustanovení § 15 obchodního zákoníku. Zneužití pravomoci veřejného činitele spatřoval žalobce taktéž v doměření daně z přidané hodnoty a spotřební daně řidičům, ačkoliv tyto daně nebyly v předmětné době součástí celního dluhu.

[6] Žalobce závěrem uvedl, že celý celní dluh zavinil svým jednáním odsouzený R. V., který zboží fakticky odňal celnímu dohledu a zavinil, že žalobce nemůže pozitivně dokázat, že zboží bylo řádně dodáno k proclení celnímu úřadu ve vnitrozemí. Žalobce tak jednal v podstatném skutkovém omylu a navíc za situace, kdy odsouzený V. musel spolupracovat se zaměstnancem celních úřadů. Byly to dle žalobce právě celní úřady, kdo zásadním způsobem v předmětné věci selhaly a nyní se snaží přičítat tato pochybení mj. žalobci. Zároveň žalobce kategoricky trval na skutečnosti, že je mu zachována lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

[7] Žalovaný se k žalobě písemně vyjádřil v podání, doručeném soudu dne 27.9.2010, ve kterém odkázal na žalobou napadené rozhodnutí a k žalobním námitkám uvedl následující. Předně nesouhlasil s tím, že ignoroval závěry ohledně běhu lhůty k podání návrhu na obnovu. S tímto se vypořádával na str. 19-25 napadeného rozhodnutí a žalobce závěry žalovaného bagatelizoval a zjednodušoval. Ze strany žalovaného nebyla shledána souvislost mezi vyměřením celního dluhu a skutečnostmi, které vyšly najevo v trestním stíhání a zároveň nebyly zjištěny skutečnosti vedoucí ke konkrétnímu podezření ze zneužití pravomoci veřejného činitele. Dále žalovaný uvedl, že při posouzení lhůty zohlednil na základě judikatury Nejvyššího správního soudu i ustanovení § 4 zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní. Užití modernizovaného celního kodexu Společenství v souzené věci dle žalovaného nepřipadá v úvahu.

[8] Ohledně nulity platebních výměrů odkázal žalovaný na předchozí rozhodnutí zdejšího soudu, přičemž tuto otázku považoval za věc rozsouzenou. Ve věci dlužnické solidarity odkázal žalovaný na napadené rozhodnutí a v něm citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Zároveň žalovaný odmítl, že by k vydání předmětných platebních výměrů došlo na základě zfalšovaných dokladů a trestného činu spáchaného příjemcem zboží a zaměstnancem celní správy.

[9] Žalovaný následně uvedl, že ke standardnímu postupu ukončení režimu tranzitu nedošlo, neboť žalobce nesplnil své povinnosti vyplývající z ustanovení § 140 odst. 2 celního zákona, když zboží dopravil jinam, než na celní úřad určení, čímž se stal dlužníkem ve smyslu ustanovení § 240 odst. 3 písm. d) celního zákona. Vlastnictví zboží není relevantní při podání celního prohlášení TCP na propuštění zboží do celního režimu tranzitu. K trestné činnosti R. V. žalovaný odkázal na žalobou napadené rozhodnutí a konstatoval, že nelze souhlasit s obecným tvrzením žalobce o příčinné souvislosti mezi činností odsouzeného V. a vydanými platebními výměry, neboť s ohledem na to, že nebyl odsouzený deklarantem v režimu tranzit, není jeho jednání v příčinné souvislosti s porušením povinností v tomto celním režimu. Jednání odsouzeného nic nemění na objektivní odpovědnosti žalobce. Pro postavení žalobce jako deklaranta v režimu tranzitu bylo rozhodující, že se žalobce do tohoto postavení sám navrhl a splňoval podmínky předvídané celním zákonem.

[10] Žalovaný dále namítl, že není oprávněn posuzovat, zda byli řidiči obětí trestních činů odsouzeného V., nicméně odkázal na procesní postavení řidičů v trestním řízení. Následně žalovaný odmítl, že by celní dluh byl žalobci vyměřen toliko formálně. Ohledně námitky nedostatečného hodnocení žalobcem předložených důkazů žalovaný uvedl, že se těmito námitkami zabýval v napadeném rozhodnutí a žalovaný nijak nereaguje na skutečnosti tam uvedené a nepodává žádný nový argument, ke kterému by bylo možné se vyjádřit. Následně se žalovaný vyjádřil k jednotlivým namítaným důkazům, přičemž opětovně zdůraznil, že nesouhlasí s příčinnou souvislostí mezi jednáním odsouzeného V. a předmětnými platebními výměry, ačkoliv nepopíral vliv činnosti odsouzeného a odmítl, že by žalobce jednal v omylu. Spekulace o spolupráci odsouzeného V. se zaměstnanci celní správy označil za neopodstatněné. Pokud se jedná o zfalšované doklady, ty neměly dle žalovaného vliv na vydání předmětných platebních výměrů. Žalobce dle žalovaného nikterak nedoložil, že by celní orgány rozhodovaly ve skutkově shodných věcech rozdílně.

[11] Žalovaný taktéž nesouhlasil s tím, že by lhůta pro povolení obnovy řízení měla být časově neomezená, neboť by se jednalo o protiústavní stav, nicméně i kdyby připustil neomezenost lhůty, stejně nebyl shledán zákonný důvod pro povolení obnovy řízení. Závěrem vyjádření navrhl žalobu zamítnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

[12] Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s.ř.s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. O žalobě soud rozhodl poté, co ve věci nařídil jednání, když žalobce nesouhlasil s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

[13] Před hodnocením ostatních žalobních námitek soud konstatuje, že námitku nulity, event. nicotnosti platebních výměrů hodnotil již v rámci předcházejícího rozhodnutí, jímž bylo přezkoumáváno předcházející rozhodnutí žalovaného ve věci (ne)povolení obnovy řízení na základě návrhu žalobce. Soud nemá důvod se odchylovat od závěrů zaujatých ve svém rozhodnutí ze dne 20.12.2007, č.j. 30 Ca 230/2007-19, ve kterém uvedl: „*Předně soud neshledal opodstatněným tvrzení žalobce o povinnosti žalovaného a soudu přihlížet z úřední povinnosti k žalobcem tvrzené nulitě platebních výměrů. V dané věci se jedná o řízení podle ust. § 54 a násl. d.ř. o návrhu na obnovení řízení ukončeného předmětnými pravomocnými platebními výměry. To znamená, že správce daně, který rozhodl ve věci v prvním stupni, zkoumá pouze, zda jsou dány důvody obnovy ve smyslu ust. § 54 odst. 1 písm. a) až písm. c) d.ř. a zda (a to především) žádost o obnovu řízení byla podána včas (§ 54 odst. 3 d.ř.). Předmětem zmíněného řízení tedy není posuzování či případné deklarování skutečnosti, zda je či není pravomocné rozhodnutí, jehož se návrh na obnovu řízení týká, neplatné ve smyslu ust. § 32 odst. 7 d.ř. V řízení o návrhu na obnovu se rozhoduje pouze o tom, zda se obnova z hlediska existence zákonných důvodů povolí či nikoliv. To je ostatně logické, neboť obnova řízení se týká těch řízení, která byla ukončena pravomocným rozhodnutím (§ 54 odst. 1 d.ř.). Nicotné či neplatné rozhodnutí takovým rozhodnutím z povahy věci být nemůže. Obnova řízení není právním prostředkem k řešení důsledků neexistujících rozhodnutí, ale mimořádným oprávněným prostředkem opřeným o zákonné důvody obnovy. Proto ani soud není povinen ani oprávněn zkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí z hlediska žalobcem tvrzené nulity rozhodnutí, jichž se návrh na obnovu řízení týká. K vyslovení nicotnosti předmětných platebních výměrů by byl soud oprávněn v řízení o žalobách proti nim. Žalobce však proti platebním výměrům nepodal ani odvolání. Navíc neplatnost podle ust. § 32 odst. 7 d.ř. není nicotností ve smyslu ust. § 76 odst. 2 s.ř.s., nýbrž specifickým důsledkem vad rozhodnutí (§ 32 odst. 7 d.ř.), který musí být z hlediska zmíněné neplatnosti osvědčen, případně namítán jako závažná procesní vada v žalobě proti rozhodnutí, pokud osvědčeno jako neplatné, vzhledem k ust. § 32 odst. 7 d.ř., nebylo.*

K rozlišení pojmů nicotnosti, neplatnosti, popř. nezákonnosti soud odkazuje na právní názor rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu uvedený v rozsudku ze dne 22.7.2005, č.j. 6 A 76/2001-96. V něm rozšířený senát zejména uvedl: „Pojmy nicotnosti a neplatnosti správního aktu nelze navzájem směřovat, neboť každý z nich má svůj vlastní a vzájemně odlišný obsah. Totéž platí i o pojmu nezákonnosti, s nímž pracují procesní předpisy, v dané souvislosti zejména soudní řád správní. Je proto zapotřebí rozlišovat mezi nicotností, neplatností a nezákonností správního aktu. (.....) Z uvedeného vyplývá, že nicotným je správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami (příklady viz výše), že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Tyto vady jsou natolik závažné, že způsobí faktickou neexistenci samotného správního aktu; za dané situace tu není tedy nic, co by mohlo zakládat

jakákoliv práva či povinnosti subjektů. Srovná-li se uvedené vymezení nicotnosti s neplatností podle § 32 odst. 7 daňového řádu, je zřejmé, že jde o odlišné kategorie. Podle § 32 odst. 7 d. ř. je neplatným rozhodnutí, v němž chybí některá z ostatních základních náležitostí, které dle povahy rozhodnutí musí být jeho obsahem, nebo odůvodnění v případech, kdy jej zákon vyžaduje; zřejmá chyba v psaní nebo počítání neplatnost rozhodnutí nepůsobí. Chybějící základní náležitosti rozhodnutí (např. neuvedení právního předpisu ve výroku nebo neuvedení čísla účtu či lhůty k plnění) sice představují vadu rozhodnutí, avšak zjevně nikoliv natolik intenzivní, aby po účastnících nebylo možno spravedlivě žádat, aby rozhodnutí respektovali, a aby bylo možno usuzovat na neexistenci takového rozhodnutí; dílčí nedostatky platebního výměru nemohou způsobit jeho neexistenci. Chybí-li např. ve výroku uvedení právních předpisů, nejde zjevně o některý z případů nicotnosti, tj. o absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje [o takový nedostatek by nešlo ani u nepřesného označení daňového subjektu podle § 32 odst. 2 písm. c) d. ř.], či o nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí. Obdobně pokud by rozhodnutí neobsahovalo odůvodnění, ač by jej podle zákona mělo mít, nejde o rozhodnutí nicotné, ale o rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.“ Soud tedy opětovně neshledal tuto žalobní námitku důvodnou.

[14] Ostatní žalobní námitky, jakkoliv strukturované, se týkají hodnocení rozhodnutí žalovaného ve vztahu ke skutečnostem, vyšlým najevo v souvislosti s trestním řízením vedeným proti odsouzenému R. V., jednateli společnosti CWA, s.r.o. Soud v této rovině předně poukazuje, že ve věci sp. zn. 30Af 136/2010 rozhodoval o žalobě žalobce V. E., která skutkově a právně vycházela z obdobné argumentace, přičemž se, shodně jako v souzené věci, soud zabýval povolením obnovy celního řízení ve věci řidiče dovážejícího pohonnou hmotu pro odsouzeného R. V., resp. společnosti CWA, s.r.o. S ohledem na to soud i v nyní projednávané věci vychází ze závěrů zaujatých v citované věci.

[15] Z pohledu soudu je proto třeba v souzené věci za zásadní považovat tu skutečnost, že postavení žalobce nelze vidět izolovaně bez souvislostí. Posuzovaná věc spadá do celé série vztahů souvisejících s trestnou činností odsouzeného R. V. páchané při dovozu pohonných hmot prostřednictvím společnosti CWA, s.r.o. Stejně tak se nejedná v případě žalobce o první ani ojedinělý případ řidiče, který se účastnil dovozu pohonných hmot pro uvedenou společnost, jakkoliv se mohly jednotlivé případy skutkově odlišovat. V této souvislosti je třeba především poukázat na předcházející judikaturu zejména Ústavního soudu ČR, který se k případům souvisejícím s dovozy pohonných hmot pro CWA, s.r.o. ve své činnosti opakovaně vracel, a to jak z pohledu celního práva, tak i z pohledu práva trestního.

[16] Podle ustanovení § 54 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků se řízení ukončené pravomocným rozhodnutím obnoví na žádost příjemce rozhodnutí nebo z úřední povinnosti, jestliže:

- a) vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění daňového subjektu nebo správce daně uplatněny již dříve v řízení a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí,
- b) rozhodnutí bylo učiněno na základě podvrženého nebo zfalšovaného dokladu, křivé výpovědi svědka nebo křivého znaleckého posudku nebo rozhodnutí bylo dosaženo jiným trestným činem,

c) rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a rozhodl-li příslušný orgán o ní dodatečně v podstatných skutečnostech ovlivňujících výši stanovené daně nebo procesní postavení daňového subjektu jinak.

[17] S ohledem na citované ustanovení § 54 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků je třeba předně poukázat na rozhodnutí Ústavního soudu ve věci sp. zn. IV. ÚS 446/98 ze dne 9.10.2001, z něhož soud cituje následující: „*Za situace kdy stěžovatel od počátku tvrdil, že v záležitosti vystupoval pouze jako řidič na základě plné moci a jednal jménem a ve prospěch svého zaměstnavatele, který zajišťoval ze Slovenska dovoz ropných produktů vlastnický náležející společnosti C., spol. s r.o., a Horex, s.r.o., jednalo se přitom o dovoz těchto produktů ve velkém objemu a značné hodnoty a kdy z okolností případu nelze vyloučit, že protiprávního jednání se v souvislosti s dovozem zboží mohly dopustit i jiné osoby, přičemž není vyloučen i podíl samotných zaměstnanců celního úřadu, není možné při stanovení odpovědnosti stěžovatele za vznik celního dluhu ve výši přesahující 2 mil. Kč, účastníciho se na dovozu zboží jako řidič, vycházet z nedostatečně objasněného skutkového stavu věci. Jak již Ústavní soud konstatoval v obdobné věci (sp. zn. IV.ÚS 460/2000), s ohledem na složitost věci, nelze při stanovení celního dluhu automaticky stanovit povinnost k jeho úhradě stěžovateli jen na základě formální aplikace příslušných ustanovení celního zákona na údaje vyplývající z celního prohlášení, když okolnosti nasvědčují tomu, že to mohly být jiné osoby, které se dopustily protiprávního jednání vedoucímu k nedodání zboží do celního úřadu určení.*

Obdobně jako v uvedené věci i zde Ústavní soud zastává názor, že nelze přistoupit na zjednodušený způsob, jakým se celní orgány a soud vypořádaly s případem, neboť z takového pojetí věci vyplývá, že stát nazírá na tentýž skutkový děj dvojím pohledem, když na jedné straně je na základě neúplně zjištěných skutečností a formálně aplikovaných ustanovení celního zákona stanovena povinnost stěžovatele k úhradě celního dluhu ve výši 2,300.617,- Kč a současně se připouští, že k porušení právních předpisů, vedoucích ke vzniku celního dluhu došlo či mohlo dojít i vinou osob odlišných od stěžovatele, navíc za situace, kdy není jednoznačně vyloučeno, že se na této eventuálně i trestné činnosti nepodíleli sami zaměstnanci příslušného státního orgánu.“

[18] Žalovaný a prvostupňový celní orgán vyšli ze skutečnosti, že žalobce byl deklarantem, který odpovídal za předložení zboží celnímu úřadu určení, a to v nezměněném stavu a s připojenými celními doklady a ve stanovené lhůtě. Ve svém rozhodnutí se žalovaný taktéž zabýval tím, čím jednání bylo příčinou toho, že nebyl řádně ukončen celní režim tranzitu. Žalovaný dospěl k závěru, že režim tranzitu nebyl ukončen v důsledku nesplnění povinností deklarantem. Roli společnosti CWA, s.r.o. sice žalovaný konstatoval, ale nevyvodil z ní pro žalobce žádný pozitivní dopad.

[19] V rámci trestního řízení vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 10T 8/2004 bylo prokázáno, že společnost CWA, s.r.o., potažmo odsouzený R. V., prostřednictvím společnosti CWA, s.r.o., ovlivňoval celní řízení. Například tak, že na celním úřadu, u kterého měl být ukončen režim tranzitu, měl namísto řidiče vyřídit příslušné formality, a to na výslovnou výzvu celního úřadu, přičemž celní režim neukončil. Byla to tedy právě CWA, s.r.o., potažmo její zaměstnanci, kteří v řadě případů odňali zboží celnímu dohledu, jakkoliv bylo zboží dopraveno na celní úřad určení.

[20] Z obsahu rozsudku Krajského soudu v Brně ve věci sp. zn. 10T 8/2004 ze dne 29.7.2008 zároveň soud zjistil následující skutečnosti. Na základě v trestním řízení provedených důkazů

dospěl trestní soud k závěru, že odsouzený R. V., jako jednatel CWA, s.r.o., porušil povinnosti vyplývající z ustanovení § 81 odst. 1 písm. a) celního zákona a § 83 odst. 1 celního zákona. Zároveň soud z citovaného rozsudku Krajského soudu v Brně zjistil, že společnost CWA, s.r.o. disponovala ode dne 27.6.1994 povolení k zjednodušenému celnímu postupu, a to na základě rozhodnutí Celního úřadu v Českých Budějovicích. Dále je z trestního rozsudku patrné, že i když nebylo prokázáno, že se na trestné činnosti podílel někdo z pracovníků celnice, je dáno podezření, že mezi osoby spolupodílející se na trestné činnosti mohl patřit i někdo z celníků. A mimo dalších skutečností taktéž z rozhodnutí vyplývá, že jakkoliv byla trestná činnost páchána na jméno jiných osob, pravým vlastníkem dovážených pohonných hmot byla po celou dobu, tedy od chvíle, kdy pohonné hmoty opustily areál Slovnaft a.s. až do chvíle, kdy byly dodány konečným odběratelům na jednotlivé benzinové čerpací stanice, společnost CWA, s.r.o. Vydávání jiných osob za příjemce dovezeného zboží mělo vést k jedinému cíli, a to zakrýt daňovou povinnost společnosti CWA, s.r.o.

[21] Z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci pak soud považuje za zásadní vytknout následující: *„je třeba konstatovat, že odvolací soud sdílí závěry Krajského soudu v Brně stran toho, že na trestné činnosti se s velkou pravděpodobností, která limitně hraničí s jistotou, musel podílet nejméně jeden, spíše však více celníků.“* a dále *„Odvolací soud je toho názoru, že právě způsob, který zvolil obžalovaný, byl jediným možným k tomu, aby unikl odhalení své trestné činnosti. Je totiž nutno si uvědomit, že pokud by nepoužil oněch nastrčených osob (Březiny, Hory, Gártnera), jakožto osob, které předstíraly postavení příjemců dovážených PHM, popřípadě deklarantů, pak by odhalení trestné činnosti obžalovaného bylo relativně jednoduché. Nedošlo by totiž k vytvoření oné jakési "pojistné mezivrstvy" mezi daňovým, popřípadě celním řízením a daňovým dlužníkem, kterým by bez oné pojistné mezivrstvy byla pouze a jedině společnost CWA, s.r.o. Obžalovaný ovšem, a správně to uvedl ve výroku rozsudku krajský soud, mezi svoji obchodní společnost, která realizovala ony dovozy a daňové řízení jaksi "vsunul" ony výše naznačené subjekty, na které potom dopadla daňová povinnost, které se zároveň společnost CWA, s.r.o., potažmo obžalovaný Vaškůj vyhnul.“*

[22] Z uvedených závěrů trestních soudů je zřejmá příčinná souvislost mezi vznikem celního dluhu a jednáním společnosti CWA, s.r.o., potažmo odsouzeného R. V.

[23] Soud se názorově rozchází s žalovaným v hodnocení skutečnosti, že k vydání napadených vyměřovacích rozhodnutí nedošlo v důsledku nedovoleného jednání R. V. Je na místě posoudit, zda činnost, kterou vytvářel odsouzený R. V. podmínky pro odnětí zboží celnímu dohledu, za což byl pravomocně R. V. mimo jiné odsouzen, v souvislosti s ostatními skutečnostmi, jako postavení jednotlivých řidičů v rámci vztahu zaměstnanosti, případná zmocnění řidičů a konkrétní jednání pracovníků CWA, s.r.o., není tou skutečností, která může vyloučit vyměření celního dluhu žalobci.

[24] Z rozhodnutí trestních soudů ve věci R. V. je zřejmé, že naplnění skutkové podstaty trestného činu spočívalo v případě odsouzeného V. právě mimo jiné i v tom, že vytvořil způsob, jak opticky (a s cílem spáchat trestný čin) přenést svou daňovou odpovědnost na jiné subjekty. V této rovině je následně nutné hodnotit i ty skutečnosti, které souvisí s paděláním povolení ke zjednodušenému celnímu postupu a pátých dílů TCP, neboť obsahově tvoří tyto skutečnosti jeden celek a nelze na ně nazírat odděleně. S ohledem na skutečnosti prokázané v trestním řízení proti odsouzenému R. V. je pak třeba hodnotit i naplnění ustanovení § 240 odst. 3 celního zákona ve znění účinném v době vyměření celního dluhu. Tedy skutečnosti, kdo je skutečným faktickým, a nikoliv pouze formálním dlužníkem, což je přesně ta skutečnost, která našla odraz v závěrech Ústavního soudu tak, jak byly zdůrazněny výše a jak

na ně odkazuje ve své zprávě ze dne 27.2.2003, sp. zn. 13/2003/SZD/PJ, i Veřejný ochránce práv. Jakkoliv se žalovaný důsledně vypořádává s postavením jednotlivých subjektů v rámci vzniku celního dluhu, přistoupil k tomuto hodnocení na základě formální aplikace právní normy.

[25] Z obsahu napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný neakcentoval vedle závěrů trestních soudů a Ústavního soudu ani závěry Veřejného ochránce práv, jehož zpráva, která je založena ve správním spise, se detailně zabývá souvislostmi dovozu pohonných hmot a postavení jednotlivých řidičů.

[26] S ohledem na mechanismus, který odsouzený V. vytvořil s cílem páčání trestné činnosti, musí být předmětem skutkových zjištění, jakým způsobem v konkrétní věci bylo zboží dopraveno na místo předání společnosti CWA, s.r.o., zejména zda byl žalobce informován o povolení ke zjednodušenému celnímu postupu a jakým způsobem byly následně označeny páté díly TCP, na jejichž základě bylo lze v postavení řidiče usuzovat, že režim tranzitu byl ukončen. A to vše právě s ohledem na způsob, jakým probíhala veškerá činnost v souvislosti s dovozy pohonných hmot pro společnost CWA, s.r.o., zejména tedy zda žalobce věděl, či případně vědět mohl, že způsob, jakým jsou „ukončovány“ tranzity pohonných hmot, je předmětem trestné činnosti odsouzeného V. Soud se totiž zcela ztotožňuje se závěry trestních soudů, že předmětná činnost odsouzeného V. nemohla být realizována bez spolupráce s celními úřady, jakkoliv tato nebyla v rámci jiných trestních řízení výslovně prokázána. S ohledem na tato zjištění pak je třeba hodnotit i význam zfalšovaných razítek a listin, neboť soud má za to, že oddělené hodnocení jednotlivých skutečností vede následně ke zkreslenému vnímání celkového skutkového děje.

[27] Ve svém rozhodnutí se žalovaný vztahem mezi žalobcem a společností CWA, s.r.o., potažmo odsouzeným V., opakovaně vypořádával, nicméně přes podrobnější vypořádání námitek však žalovaný vycházel ze shodných premis a úvah jako v dřívějších řízeních, v důsledku čehož postupoval shodně jako v případech, které se již v minulosti staly předmětem kritiky Ústavního soudu a Veřejného ochránce práv v obdobných řízeních. Bude v následujícím řízení na žalovaném, aby posoudil okolnosti, za jakých bylo zboží dopraveno žalobcem, nikoliv na celní úřad určení, ale do dispozice společnosti CWA, s.r.o., aby taktéž posoudil vliv společnosti CWA, s.r.o. na celní řízení v režimu tranzitu, resp. na úkony, které vedly k odnětí zboží celnímu dohledu, a to s přihlédnutím k této konkrétní kauze. Žalovaný posoudí opětovně vliv trestné činnosti R. V. na souzenou věc, a to s ohledem na zobecňující pohled nastíněný v rozhodnutích Ústavního soudu. K tomu je třeba zásadně konstatovat, že Ústavní soud v rámci přezkumu rozhodnutí správních soudů nejen že přistoupil ke zrušení rozhodnutí správních soudů, ale zároveň rušil i rozhodnutí celních úřadů. Žalovaný k samotnému nálezu Ústavního soudu ve věci sp.zn. IV. ÚS 446/98 uvedl, že jej považuje za irelevantní, neboť byl vydán ve věci jiného účastníka řízení a nelze ani vysledovat skutkovou podobnost. Soud má za to, že žalovaný přistoupil k aplikaci nálezu stejně jako k aplikaci právních norem, tedy formálně. Žalovaný opomenul tu skutečnost, že jakkoliv byl nálezu Ústavního soudu vydán v konkrétní věci a za konkrétních skutkových podmínek, obsahuje i závěry, které jsou v širší míře uplatnitelné i v případech obdobných, a to zejména závěr, který soud již zdůraznil výše a nyní jej opakuje. Tedy: „s ohledem na složitost věci, nelze při stanovení celního dluhu automaticky stanovit povinnost k jeho úhradě stěžovateli jen na základě formální aplikace příslušných ustanovení celního zákona na údaje vyplývající z celního prohlášení, když okolnosti nasvědčují tomu, že to mohly být jiné osoby, které se dopustily protiprávního jednání vedoucímu k nedodání zboží do celního úřadu určení.“ Soud tak má za to, že i Ústavní soud nabádá k širšímu pohledu na věc s ohledem na mechanismus,

který byl v rámci trestné činnosti odsouzeného R. V. vytvořen s cílem krácení daňové povinnosti. Při vypořádání odkazu na citovaný nálezn Ústavního soudu žalovaný, stejně jako při vypořádání ostatních námitek, absolutizoval postavení žalobce jako řidiče a osoby předkládající TCP, aniž by se zabýval širšími souvislostmi souzené věci.

[28] Ze všech shora uvedených důvodů považuje soud hodnocení vlivu trestné činnosti R. V. za chybné, neboť vychází z názoru, že má být činnost odsouzeného V. oddělena s ohledem na neexistenci veřejnoprávních povinností společnosti CWA, s.r.o., potažmo odsouzeného V. od hodnocení postavení žalobce a od hodnocení vzniku celního dluhu. Taková úvaha je však chybná, neboť se nezabývá skutečnou příčinou, pro kterou vznikl celní dluh a na základě této chybné úvahy pak nelze než dospět k jedinému možnému zásahu, a to o příčinné souvislosti mezi jednáním žalobce a vznikem celního dluhu. Podle názoru soudu však v důsledku této úvahy dochází ke zkratkovitému hodnocení celého skutkového děje, resp. ke zkratkovitému zjištění celého skutkového stavu, když v rámci zkoumání skutkového stavu měl být objasněn celý mechanismus vzniku celního dluhu. Skutečnost, že zboží nebylo dopraveno celnímu úřadu určení, tak nelze absolutizovat za předpokladu, že by bylo prokázáno, že režim tranzitu nebyl ukončen v důsledku jednání jiné osoby než žalobce. Zjištění skutkového stavu, a to v souvislosti jak s návrhem na obnovu řízení, tak i rozsudky trestních soudů případně zjištěními Veřejného ochránce práv, shledal soud pro hodnocení naplnění podmínek obnovy řízení jako nedostatečné.

[29] Zásadní otázkou pro posouzení věci je taktéž otázka běhu lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení. Žalovaný ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení marně uplynula, když neshledal naplnění podmínek ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona a nadto odkázal na aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména na rozsudky ze dne 19.2.2009, č.j. 1 Afs 15/2009-109 a ze dne 28.5.2009, č.j. 5 Afs 64/2008-88. Argumentaci citovanými rozhodnutími soud v tomto řízení neshledal jako přílehavou. Je sice pravdou, že v obou případech se Nejvyšší správní soud vyjadřoval k vyměření celního dluhu za situace, kdy vznikl celní dluh v důsledku trestného činu, nicméně na rozdíl od souzené věci bylo podstatou věci v citovaných rozhodnutích vyměření celního dluhu a nikoliv obnova řízení. Shodně tak není případná ani argumentace rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29.10.2009, č.j. 8 Afs 4/2008-69, ohledně zpětné aplikace ustanovení čl. 221 odst. 4 celního kodexu.

[30] V souzené věci se totiž nejedná o vyměření celního dluhu, nýbrž o posouzení zachování lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení. Otázkami posouzení běhu lhůt se zabýval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 27.11.2007, č.j. 8 Afs 37/2006-126, ve kterém uvedl, že „V posuzovaném případě stěžovatel podal žádost o obnovu řízení dne 3. 3. 2003. Správní orgány jsou při povolování obnovy řízení povinny postupovat podle procesních ustanovení upravujících řízení o obnově, které jsou účinné v době jejich rozhodování, mezi něž patří i délka lhůt k podání žádosti o povolení obnovy. Tuto délku není možné posuzovat podle ustanovení zákona platných a účinných v době vydání předmětných platebních výměrů, neboť fáze o povolení obnovy je odlišná od fáze řízení ve věci samé, a k takovému postupu, který by de facto tříštil úpravu povolení obnovy řízení, nedává zákon žádný prostor (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č.j. 1 Afs 117/2006-64).

Obnova řízení je institutem umožňujícím mimořádné přezkoumání v případě, že jsou zjištěny nové skutkové okolnosti nebo závažné vady řízení, které mohly mít vliv na vydané rozhodnutí. Obnova řízení může být nařízena správním orgánem z moci úřední i povolena na základě žádosti účastníka řízení. Objektivní lhůta přitom musí být v obou případech shodná (§ 54

odst. 3, § 55 odst. 2 daňového řádu). Daňový řád lhůtu limituje odkazem na lhůtu pro vyměření daně (v daném případě cla). Celní zákon jako lex specialis [viz § 320 odst. 1 písm. c)] k daňovému řádu pak stanoví lhůty pro vyměření či doměření cla a jeho zapsání do evidence a z nich činí výjimku uvedenou v § 268 odst. 4. Toto ustanovení prvotně slouží k tomu, aby mohl být celní dluh vyměřen a zapsán do evidence i po uplynutí základní lhůty v případech, kdy k tomu nedošlo v důsledku jednání majícího znaky trestného činu. Tato lhůta má zabránit úniku cla v důsledku trestné činnosti. Současně však má tato výjimka význam i pro stanovení lhůty pro obnovu řízení. Proto je při posouzení zachování lhůty k povolení či nařízení obnovy řízení také nutno vycházet z charakteru institutu obnovy řízení jako prostředku k nápravě nezákonného rozhodnutí, který slouží jak správnímu orgánu, tak i účastníkovi řízení. Neplatí-li tedy lhůta, kterou je omezena možnost povolení či nařízení obnovy řízení v případě, kdy nedošlo k vyměření cla a jeho zapsání do evidence v důsledku jednání, které má znaky trestného činu, musí se tato výjimka týkat jak případů nařízení obnovy, tak i případů povolení obnovy na základě návrhu. Je vyloučeno, aby neomezená možnost pro provedení obnovy řízení sloužila pouze v neprospěch povinného subjektu (dlužníka) a v jeho prospěch by jí nebylo možno užít s odůvodněním, že celní dluh byl jakkoli zapsán do evidence a někomu byl vyměřen. Za ústavně konformní výklad § 268 odst. 4 celního zákona lze považovat jen takový výklad, který není znevýhodněním jednoho z oprávněných k využití institutu obnovy řízení. Stanoví-li tedy § 268 odst. 4 celního zákona výjimku z objektivní lhůty pro vyměření cla a pro její zapsání do evidence, vztahuje se tato výjimka i na případy neexistujícího či nesprávného zápisu a vyměření, pokud jsou následkem jednání majícího znaky trestného činu.“

[31] Z uvedeného je zřejmé, že návrh na povolení obnovy řízení musí být podán nejpozději ve lhůtě pro vyměření celního dluhu podle ustanovení § 54 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků a na něj navazujících celních předpisech, účinných v době rozhodování celních orgánů o tomto návrhu. Tedy povinností žalobce je zachovat lhůtu pro podání návrhu na obnovu řízení, stanovenou právními předpisy v době podání návrhu, resp. v době rozhodování o návrhu. Tedy následující lhůty.

[32] Podle ustanovení § 54 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků musí být žádost o obnovu řízení podána do šesti měsíců ode dne, kdy se žadatel prokazatelně dozvěděl o důvodech obnovy řízení, nejpozději však před uplynutím lhůty, ve které zaniká právo daň vyměřit nebo doměřit. Tyto lhůty nelze prodloužit ani povolit navrácení v předešlý stav.

[33] V době rozhodování Celního úřadu Břeclav-dálnice byla lhůta pro vyměření cla (tedy lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení) stanovena v ustanovení § 268 odst. 2 celního zákona, dle kterého pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak, nelze částku cla zapsat do evidence po uplynutí 3 let od konce roku, v němž celní dluh vznikl. Citované ustanovení korigovalo ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona tak, že lhůty pro vyměření částky cla a její zapsání do evidence uvedené v odstavcích 2 a 3 neplatí v případě, kdy příslušná částka cla nemohla být vyměřena a zapsána do evidence v důsledku jednání, které má znaky trestného činu.

[34] V době rozhodování žalovaného bylo účinné ustanovení čl. 221 odst. 3 celního kodexu, dle kterého sdělení (částky cla) dlužníkovi nelze provést po uplynutí lhůty tří let ode dne vzniku celního dluhu. Avšak jestliže celní orgány nemohly určit přesnou částku cla dlužnou ze zákona následkem trestného činu, lze toto sdělení provést i po uplynutí zmíněné tříleté lhůty, pokud to platné předpisy dovolují.

[35] Správně tedy žalovaný citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.8.2007, č.j. 2 Afs 51/2006-69. Při aplikaci ustanovení stanovujících lhůty pro vyměření cla, resp. pro povolení obnovy řízení, tak bylo lze aplikovat ustanovení prolamující lhůtu v souvislosti se spácháním trestného činu. Úvahy o aplikaci lhůty dle zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní nebo zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu (tedy předpisů účinných v době vzniku celního dluhu) jsou však chybné. Úvahy o aplikaci těchto lhůt jsou na místě teprve v případě, že by bylo obnoveno řízení o vyměření celního dluhu.

[36] Z obsahu rozhodnutí je zřejmé, že se žalovaný zabýval především během objektivní lhůty, aniž by vyřešil i běh subjektivní lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení. I touto skutečností se bude muset žalovaný v následujícím řízení zabývat.

V. Shrnutí a náklady řízení

[37] S ohledem na vyslovené závěry nezbylo soudu, než napadené rozhodnutí žalovaného zrušit, a to i bez nařízení jednání podle ustanovení § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc mu vrátit k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný vázán právním názorem tohoto soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

[38] Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řízení úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proto mu soud přiznal právo na náhradu nákladů za právní zastoupení advokátem za dva úkonů právní služby (příprava a převzetí věci, podání žaloby) dle ustanovení § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. a paušální náhradu hotových výdajů za dva úkonů právní služby podle ustanovení § 13 vyhl. č. 177/1996 Sb., tj. částku 4.800,- Kč a zaplacený soudní poplatek ve výši 2.000,- Kč, tedy celkem 6.800,- Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 23.4.2012

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu